

XII əsrdə yaranmış "Nibelunqlar haqqında nəğmə" qəhrəmanlıq poemasını zahiri nizamının arxasında dayanan dəbdəbəli təsvirlərlə zəngin arxaikliyini hiss etmədən bir çox səbəblərdən orta əsrlər cəngavər romanı adlandıraraq kurtuaz eposa aid edirlər.

Qədim alman rəvayətinin bu arxaikliyini bir çox cəhətdən Skandinaviya əfsanələri ilə uyğundur. Bu xüsusda poemada Krimxildanın yuxusu motivini önə çəkmək olar. Qəhrəman öz yarını heyvan surətində görür, bu isə qədim totem təsvirlərinə görə həyat yoldaşının heyvani təbiətindən xəbər verir. Qədim dövrə aid ilkin mənbələrin əsas kompleksi isə Ziqfridlə bağlıdır.

Poemanı əjdaha, buynuz qışası, nibelunqların xəzinəsi və elçilik haqqında rəvayət kimi xarakterizə etmək olar. Bundan başqa əsərin ge-

əsasən, Ziqfrid-Siqurd əjdahanın qanında yuyunmuş və hər bir silah üçün əlçatmaz varlığa (qədim miflərdəki Axilles kimi) çevrilmişdir. Bu motiv əjdaha ürəyinin həzm edilməsi motivi ilə uyğundur, nəticədə isə qəhrəman müdriklik əldə edərək quş dilində danışa bilir. Orada da qanın xüsusi rolu nəzərə çarpır. Siqurdun dilinə sadəcə bir neçə damcı qan deyir. Amma bu, quş dilinin öyrənilməsi üçün kifayət edir. Bu, hər şeydən əvvəl qədim adətlərlə bağlıdır, qana və düşmənin bədənində qarşı xüsusi münasibətdən qaynaqlanır. Beləliklə, məsələn, "Nibelunqlar haqqında nəğmə"nin ikinci hissəsində Xagen susuzluğu yatırmaq və güc toplamaq üçün düşmənlərin qanını içməyə çağırır. O, qanı ən yaxşı içki adlandırır.

Əjdaha ilə mübarizə motivi adətən əjdahanın mühafizə etdiyi xəzinənin ələ keçirilməsi ilə bağlıdır. "Nibelunqlar haqqında nəğmə"də bu cür xəzinələrin sayı ikidir. Onlardan

biri əjdahanın mühafizə etdiyi qızıdır, ikincisini isə Ziqfrid döyüş zamanı

0

□□

□(ziVə0

dişatı zamanı Ziqfrid sehri əşyalar əldə edir, bu isə "Völsunq haqqında saqa"da olduğu kimi yalquzaqlıq və simanın dəyişməsi motivlərini əvəzləyir. Mifik qəhrəmanın əldə etdiyi gözəgörünməz papaq və ya plaş sehri nağılın süjetinə xarakterik olan, kosmik və mədəni obyektlərlə əlaqəli əşyalardır. Y.M.Meletinskinin fikrincə, bu cür çevrilmə kosmik "yaratılış"dan möcüzələr vəd edən arzuların gerçəkləşməsinin individual psixologiyasına qədər hadisələri təsvir edir.

Birinci nağıl Ziqfridin döyüşlərinin başlanğıcı ilə bağlıdır. Qəhrəman evdən çıxıb gedir, yolda müxtəlif macərəlarla rastlaşır, daha doğrusu səyahət və ya Kempbel "monomif"inin ilkin sxemi reallaşır (Devid Kempbel - 1904-1987. Kempbel iddia edirdi ki, hər bir xeyirxah hekayə öz strukturunda digər xeyirxah hekayələrlə ümumi cizgilərə malikdir, hər şey çoxdan icad edilmişdir, sözügedən strukturun hər hansı uzaqlaşma oxucunu çaşqın vəziyyətə salır - X.N. ).

Qəhrəman dünyaya nəhəng güc-qüvvə ilə gəlir. Bu, əlamət qəhrəman üçün xarakterikdir. "Nibelunqlar haqqında nəğmə"də Ziqfridin uşaqlıqda qeyri-adi igidlik göstərməsi barədə danışılır. Alman versiyasına